

ليکونکی: موادا داسکندر (Maw adda Iskandar).

منبع او دنشر نيته: کريدل «2025-04-10»

ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سيدحسام «مل» ږ

**دخليج په ملاتړ نسل وژنه: څنگه عربي پاچاهي د
اسراييلو د جگړې ماشين ته سونگ ورکوي**

***Gulf - backed genocide: How Arab
monarchies fuel Israel's war machine***

له وسلو او سوداگرۍ څخه نيولې تر لوژستیک او جاسوسۍ پورې، د فارس
خليج پاچاهي په خاموشي سره د غزې په وړاندې د اشغالگر دولت د جگړې
او د هغې د پراخو سيمه ايزو تيريو ملاتړ کوي

***From weapons and trade to logistics and espionage,
Persian Gulf monarchies are quietly underwriting the
occupation state's war on Gaza and its broader
regional aggressions.***

Photo Credit: The Cradle

د فارس د خليج د هيوادونو چوپتيا - او په ډيرې مواردو کې، د غزې په وړاندې د
اسراييلو درواني جگړې په جريان کې د لاسوهنې ټول هغه څه دي چي دا د حيرانتيا خبره

نه ده. دغو حکومتونو، چې د اوږدې مودې راهیسې د فلسطین له مبارزې څخه جلا وو، او د کلونو راهیسې د تل ابیب سره گرمې، که څه هم محتاطې اړیکې رامنځته کړې دي.

پداسې حال کې چې بحرین او متحده عربي اماراتو د متحده ایالاتو په منځګړیتوب د (2020) کال د ابراهیم تړونونو له لارې د تل ابیب چارواکي سره اړیکې عادي کړې، نور هیوادونه لکه سعودي عربستان او قطر چپ او خاموش مګر مساوي مهم رول لوبولی دی. ریاض، چې ډیری وختونه د عادي کولو تر شا معمار بلل کېږي، او دوحه، چې د خپل "منځګړی" لیل تر شا پټ دی، هر یو یې د اشغالګر دولت سره په مهمو لارو کې مرسته کړې ده.

که څه هم د دې مرستې ډیره برخه د پردې تر شا پاتې ده، دا د متحده ایالاتو او اسرائیلو چارواکو لخوا په مکرر ډول منل شوې ده. د خپلې لومړۍ دورې په جریان کې، د متحده ایالاتو ولسمشر ډونالډ ټرمپ یو ځل خبرداری ورکړ چې "اسرائیل به د سعودي عربستان پرته په لوی مصیبت کې وي"، پداسې حال کې چې د اسرائیلو لومړي وزیر بنیامین نتنیا هو ویلي چې عربي مشران اوس اسرائیل "د خپل دښمن په توګه نه، بلکې د خپل ترټولو لوی متحد په توګه ګوري"، او زیاته یې کړه چې دوی "غواړي موږ حما س ته ماتې ورکړو".

دا ډول څرګندونې د سیمه ییزې همکارۍ پراخې او مبهمې شبکې ته یوه کتنه وړاندې کوي چې د اشغالګر دولت د جنګي ماشین ملاتړ کوي.

اقتصادي بنګیلتیا

سره له دې چې په ټوله عربي نړۍ کې د فلسطین لپاره د پراخ ولسي ملاتړ او د بنسټیزو بایکاتونو لپاره د مخ په زیاتیدونکې غوښتنو سره سره، د فارس خلیج او اسرائیلو سوداګري یوازې لوړه شوې ده. متحده عربي امارات اوس د اسرائیلو د لوړ عربي سوداګریز شریک په توګه درجه بندي کوي، پداسې حال کې چې د تل ابیب سره د بحرین سوداګري د غزې د جګړې په لومړیو لسو میاشتو کې په حیرانونکي ډول ۹۵۰ سلنه لوړه شوې.

حتی د جګړې او بایکات هڅو په جریان کې، د عربي هیوادونو څخه "کوشر تصدیق شوي" توکي د اسرائیلو بازارونو ته ننوځي. د متحده عربي اماراتو میشته براندونه لکه البرکه خرما او هټر فوډز، د سعودي عربستان د دوره (د بورې عرضه کونکي) سره، د سوداګرۍ چینلونه ساتلي دي.

قطر د اسرائیلو په صنعتونو کې کارول شوي پلاستيکونو لپاره خام مواد صادر کړي دي. بحرین تردې حده پورې لار چې په رسمي ډول د لویدیځې غاړې په غیرقانوني میشت ځایونو کې تولید شوي توکي د اسرائیلو د اصلي په توګه وپېژني.

په ډیر درغلی سره، د فارس خلیج پانگونه په مستقیم ډول د اسرائیلو د میشت ځایونو پراختیا ته وده ورکوي. سعودي عربستان، متحده عربي امارات او قطر د ایونیو پارتنرز ته پیسې ورکړې دي، چې د ترمپ د زوم **جیریډ کوشنر** په مشرۍ یو شرکت دی، چې له لري واټن څخه د ترمپ ادارې ته په مشوره ورکولو کې ښکیل دی.

دا پیسې فینکس هولډینگز ته ځي، کوم چې د میشت ځایونو په جوړولو کې ښکیل کليدي بانکونه - لیومي، هاپولیم، او ډیسکاؤنټ بانک - او همدارنګه د سیل کام او پارتنر په څیر مخابراتي شرکتونه، او د الیکټرا او شاپیر په څیر ساختماني شرکتونه تمویل کوي، چې ټول یې د نیول شوي فلسطین په خاوره کې فعالیت کوي.

کله چې د یمن بند یز په سره سمند ر کې د اسرائیلو سره تړلي کارګو لپاره د بار وړلو لپښونه ګډوډ کړل، د تل ابیب د خوراکي توکو 70 سلنه واردات یې پرې کړل، دا د فارس خلیج ایالتونه وو چې د دې سرغړونې د حل لپاره ګړندي شول. متحده عربي اماراتوله دوبي څخه تل ابیب ته د سعودي عربستان او اردن له لارې د ځمکې لوژستیک دهلیز جوړ کړ، او بحرین خپل بندرونه بیا جوړ کړل ترڅو د هند او چین څخه د اسرائیلي توکو لپاره د بدیل بار وړلو مرکزونو په توګه کار وکړي.

د سطحې لاندې نظامي اړیکې

د غزې په اړه د اسرائیلو د برید له لومړیو ورځو راهیسې، متحده عربي اماراتو د اشغالګر دولت سره خپلې ستراتیژیکې پوځي اړیکې دوه چنده کړې دي. په ۲۰۲۴ کال کې، بالکان انسایت څرګنده کړه چې د متحده عربي اماراتو سره تړلې شرکت، یوګوایمپورټ-ایس ډي پي آر، د پوځي الوتکو له لارې چې په مستقیم ډول په غزه بمبارۍ کې ښکیل وو، اسرائیلو ته د ۱۷/۱ ملیون ډالرو په ارزښت وسلې صادري کړې.

خو د وسلو سوداګري یوازې د دې خیانت انځور یوه برخه ده. د متحده عربي اماراتو دولتي دفاعي شرکت EDGE د اسرائیلو په پوځي قراردادیانو لکه رافیل او اسرائیلو ایرواسپیس انیسټریز (IAI) کې ونډه لري، هغه شرکتونه چې اماراتي الوتکې په پوځي بار وړونکو الوتکو کې بیا رغوي. ابو ظهبي د اسرائیلو د وسلو جوړونکو لکه بیت سیستمونو او دریمې سترګې سیستمونو څخه دفترونه هم هرکلی کړی دی، او په ویاړ سره یې د ۲۰۲۵ کال په IDEX کې د اسرائیلو د ۳۴ دفاعي شرکتونو کوربه توب کړی دی - د اشغالګر پوځ سره د معاملو د خوندي کولو لپاره د وسلو یو لوی نندارتون.

که څه هم په رسمي ډول عادي شوی نه دی، سعودي عربستان د غیر مستقیم چینلونو له لارې له اسرائیلو سره خپلې اړیکې نظامي کوي. یوه طریقه: د امریکا میشته فرعي شرکتونو ایلېبیت سیستمونو له لارې د TOW توغند یو په څیر د اسرائیلو سیستمونو پېرود. بل: د جنوبي افریقا څخه د څارنې ډرونونه ترلاسه کول، کوم چې په سلطنت کې جلا کيږي او بیا راټول کيږي ترڅو خپل اسرائیلي اصلیت پټ کړي.

د ډیرون ضد یو وروستی سیستم - چې شک کيږي د اسرائیلي شرکت RADA لخوا ډیزاین شوی وي - د تبوک په شاهي سعودي هوايي دفاع اډه کې، د پاچا فیصل هوايي اډې ته نږدې لیدل شوی.

په ورته وخت کې، قطر په خاموشي سره د تل ابیب سره خپله نظامي همغږي پیاوړې کړې ده. دوحه د اسرائیلي عرضه کونکو څخه د ټانکونو، زغره والو موټرو او هوايي ټانکرونو لپاره د پروزو سرچینې ته دوام ورکوي، او د هغې اردو په ګډه تمرینونو کې برخه اخیستې ده چې اسرائیل او د فارس خلیج نور هیوادونه پکې شامل دي - پشمول د یوې اونی دمخه په یونان کې ترسره شوي تمرینونه.

تل ابیب ته لوژستیکي ژوند لیکونه

د نظامي او اقتصادي اړیکو هاخوا، د فارس خلیج هیوادونو د لوژستیکي ملاتړ چينلونو له لارې اسرائیل ته د وسلو جریان اسانه کړی دی. لکه څنګه چې متحده ایالاتو د لسګونو زرو توغندیو، مهماتو او د اوسپنې ګنبد اجزاو "بې ساري هوايي لیږد" ګرندۍ کړ، د خلیج هوايي ډګر او اډې خورا مهمې شوې.

د امریکا د وسلو بار وړل د سعودي عربستان، بحرین، اردن او په ځانګړې توګه قطر له لارې تېرېدل، چیرې چې د العبدیه هوايي اډه - د امریکا د مرکزي قوماندې کور - لږترلږه د ۱۸ مستند لیږدونو لپاره د مرکز په توګه کار کاوه.

ډیری یې د قبرص له لارې لیږدول شوي ترڅو دمستقیم الوتنې تعقیب څخه مخنیوی وشي.

په متحده عربي اماراتو کې، د دوبي نړیوال هوايي ډګر د اسرائیلي ریزرو سرتیرو لپاره د لارې نقطه شوه چې له آسیا څخه الوتنه کوي. په دوبي کې د اسرائیلي قونسلګرۍ له لارې همغږي شوي، دې الوتنو سرتیري د غزې په جګړه کې ځای پر ځای کړل. اماراتي چارواکو د اسرائیلي سرتیرو لپاره د ځای پر ځای کیدو ترمنځ د تفریحي بیرته ستنیدو تنظیم هم وکړ او په دوبي کې یهودي سازمانونو ته یې اجازه ورکړه چې اشغالګر پوځ ته د پاملرنې کڅوړې واستوي.

د پایپ لاین ډیپلوماسي او د انرژۍ نورمال کول

د دې میاشتې په پیل کې، لکه څنګه چې ټرمپ د متحده ایالاتو په زیربناوو کې د پانګونې په لټه کې سعودي عربستان ته د سفر لپاره چمتووالی ونيو، د اسرائیلو د انرژۍ وزیر ایلی کوهن د سیمه ایز تیلو پایپ لاین لپاره پلانونه افشا کړل چې د اشکلون څخه سعودي عربستان ته د ایلات له لارې غځیږي.

دا پروژہ د هند-منځني ختيځ-اروپا اقتصادي دهلير (IMEC) لاندې راځي، چې د چين د بيلټ اينډ روډ نوبټ (BRI) لپاره د متحده ايالاتو ملاتړ شوی بدیل دی، چې اړيکې يې د متحده عربي اماراتو، اردن او نيول شوي فلسطيني ځمکو له لارې تيريري.

په يوه اړونده اقدام کې، ناصر بن حمد الخليفه - د بحرين د پاچا زوی او د باپکو انرژي رييس - د پايپ لاین ونډې بليک راک ته د پلور اعلان وکړ، چې د متحده ايالاتو د پانگوني لوی شرکت دی چې د اسراييلو ميشت ځايونو سره د مالي اړيکو لپاره بدنام دی. دا معامله د پراخ عادي کولو اجندا څخه جلا کيدی نشي.

جاسوسي او څارنه

د امنيتي همکارۍ د ژوروالي په يوه څرگنده نښه کې، اکسيوس په بحرين کې د اسراييلو د پوځ د مشر هرزي حلوي او د بحرين، سعودي عربستان، متحده عربي اماراتو، اردن او مصر د لور پورو پوځي چارواکو ترمنځ د ۲۰۲۴ کال پټه غونډه افشا کړه.

د امريکا د مرکزي قوماندې په مشرۍ، سرمشريزه د ايران د غچ اخيستنې سره د مبارزې او په عراق او يمن کې د مقاومت ځواکونو څخه غزې ته د وسلو د جريان بندولو په اړه متمرکزه وه - هغه عمليات چې ډيری وختونه د فارس خليج کنترول شوي هوايي ډگر له لارې تيريري.

د بحرين رول په ځانگړې توگه څرگند و: ناصر بن حماد په ښکاره ډول د خپل هيواد ژمنتيا اعلان کړه چې په منامه کې د متحده ايالاتو د پنځمې ډيرۍ سره په همغږۍ کې د ايران د غبرگون عمليات گډوډ کړي. شنونکي اوس اټکل کوي چې تل ابیب ته د خليج ستراتيژيکو اوبو ته دايمي سمندري لاسرسی ورکول کيدی شي.

د امنيتي همغږۍ دې مخ په زياتيدونکي همغږي د اسراييلو ټيکنالوژۍ لپاره دروازه هم پرانيستې ده چې د فارس خليج زيربنا ته ننوځي. بحرين اوس د ډرون ضد سيستمونو، سپوږمکۍ څارنې او سايبير امنيت لپاره په اسراييلي شرکتونو تکیه کوي. يو د پام وړ همکاري د بحرين شرکت کريسنټ ټيکنالوژياني او د اسراييلو د سايبير دفاع ځواک هاوس سايبير آرک شامل دي.

متحده عربي امارات دا موضوع نوره هم غزوي. اماراتي شرکتونو د ملي انرژي زيربنا خوندي کولو لپاره د ايکس ايم سايبير سره تړونونه لاسليک کړي دي - چې د موساد د پخواني مشر لخوا په گډه تاسيس شوی. ايکس ايم سايبير د رافيل او نورو غوره اسراييلي نظامي شرکتونو سره په گډه کار کوي د کنسورشيم برخې په توگه چې د خليج حساس بازارونه په نښه کوي، پشمول د تيلو، انرژي او معلوماتو.

په عين حال کې، اورپاک سيستمونه، يو بل اسراييلي شرکت، په خاموشي سره د عربو د تيلو سکتورونو ته د غير تشریح شوي برانډينگ لاندې ننوتلی ترڅو د کشف څخه مخنيوی وکړي.

د فلسطين لپاره د دوی د عامه دریځ او د ملاتړ دوره ای بیانونو سره سره، د فارس خليج هیوادونو په خاموشي سره ځانونه د تل ابیب د جگړې هڅو کې ځای په ځای کړي دي. د پانګونې جريانونو، د وسلو معاملو، استخباراتي همکارۍ، او د انرژۍ زیربنا له لارې، دوی په غزه کې د نسل وژنې حیاتي ملاتړ کونکي شوي دي.

دا اتحاد - چې په شاته خونو کې جوړ شوی او د اقتصادي ګټو سره مهر شوی - اسراييل ته اجازه ورکړې چې په هرلوژستيکي اومالي پړاو کې د خليج مرستې سره دغزې په وړاندې خپله جګړه تعقيب کړي.

د غیر فعال لوبغاړو څخه لرې، دا ایالتونه اوس په یوه شخړه کې فعال شریکان دي چې ټول خلک یې ویجاړ کړي دي.

ددی مقالې دلیکونکې په اړین څو کرښې :

مواده اسکندر یوه ژورنالیسته او څېړونکې ده چې د خليج په چارو کې تخصص لري؛ هغې څو مستند فلمونه جوړ کړي او څېړنې یې خپرې کړي دي.

مواده اسکندر

په درناوی «12-04-2025»